

Føreropplæringskonferansen 2024

Pedagogisk observasjon som læringsaktivitet i trafikkførerutdanningen
Hva sier trafikkførerstudentene, hva gjør de og hvilke relasjoner har de?
I lys av teorien om praksisarkitekturer og forming av trafikkførerens kompetanse.

Innhold

- Bakteppe og motiv
- Problemstilling og forskningsspørsmål
- Pedagogisk observasjon
- Teoretisk landskap
- Metodologisk tilnærming
- Funn
- Bidrag til samfunnet

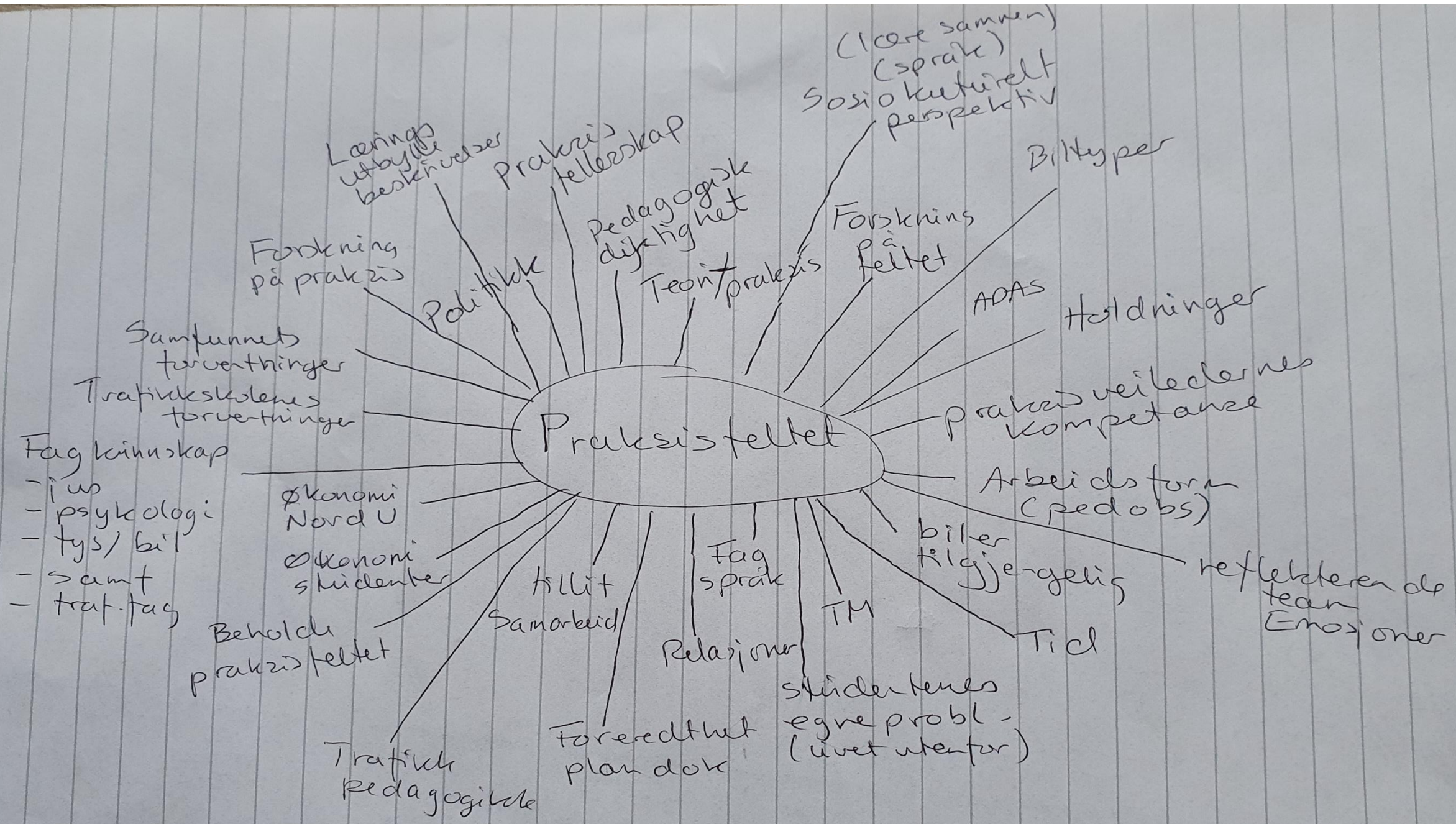
Ph.d. i studier av profesjonspraksis // Nr. 61 - 2023

Pedagogisk observasjon som læringsaktivitet i trafikklærerutdanningen

Hilde Kjelsrud

FAKULTET FOR LÆRERUTDANNING OG KUNST- OG KULTURFAG

Studiemodell – trafikklærer	
1. semester	2. semester
TRA1001 Trafikal kompetanse og førerferdighet, 5 sp	TRA1002 Veiledet undervisningspraksis, 5 sp
TRA1003 Pedagogikk og yrkesdidaktikk 1, 5 sp	TRA1004 Pedagogikk og yrkesdidaktikk 2, 10 sp
TLB110 Bilteknologi og fysikk, 10 sp	
TRA1006, Trafikkpsykologi, 10 sp	
TRA1005, Juss i veitrafikk, 15 sp	
3. semester	4. semester
TRA2005 Veiledet undervisningspraksis 2, 10 sp	TRA2006 Veiledet undervisningspraksis 3, 10 sp
TRA2020, Pedagogikk og yrkesdidaktikk 3, 15 sp	
TRA 2050, Trafikkfaglig fordypning, 10 sp	
TRA2030, Trafikken i samfunnet, 15 sp	

Læringsutbyttebeskrivelse

Veiledet undervisningspraksis

Kunnskap, studenten

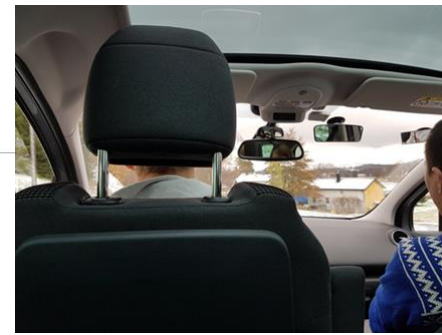
- har kunnskap om forskningsbaserte pedagogiske og yrkesdidaktiske prinsipper
- har bred kunnskap om trafikk lærerens etiske ansvar for å bidra til oppnåelse av visjonen om null drepte og null hardt skadde i trafikken
- **har bred trafikal og trafikkpedagogisk kompetanse som omfatter helhetlig didaktisk tenkning**

Ferdighet, studenten

- kan analysere trafikksituasjoner, være bevisst egne handlingstendenser og kunne vurdere risikonivå i ulike trafikksituasjoner
- **kan reflektere over egen praksis med tanke på videre utvikling**
- **har evne til samarbeid og menneskelig interaksjon**
- kan bidra til å fremme læring gjennom å anvende og utvikle digitale læringsverktøy

Generell kompetanse, studenten

- **kan formidle og diskutere teoretiske, yrkesfaglige spørsmål med tanke på utvikling av sikker trafikantadferd**
- **kan utvikle og gjennomføre føreropplæring i samsvar med myndighetenes anvisninger, mål og planer**
- kan videreutvikle innhold og metoder i føreropplæringen og gi råd om privat øvingskjøring og mengdetrening

Tre motiv

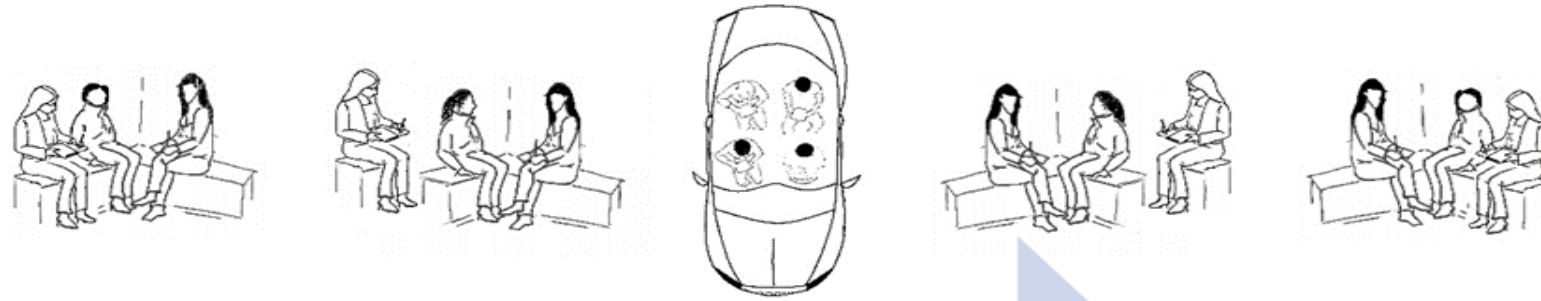
1. Å Bidra til forskning på feltet, da undervisningen skal være forskningsbasert og bidra til å skape et godt samspill mellom utdanning og forskning, slik at disse aktivitetene forsterker hverandre.
2. Relaterer til alvorlig skadde eller dødsfall i vegtrafikken, da yrket som trafikklærer spiller en viktig rolle i dette aspektet.
3. Har sitt utspring i at jeg selv er trafikklærer og har utdannet trafikklærere i mange år. Jeg har et personlig engasjement, en nysgjerrighet og interesse for å forske på hvordan trafikklærerstudenter støtter hverandres læring i praksisfeltet.

Problemstilling og forskningsspørsmål

Hva kjennetegner pedagogisk observasjon som læringsaktivitet i trafikklærerutdanningen?

Tre forskningsspørsmål:

- Hvordan oppfatter trafikklærerstudentene pedagogisk observasjon?
- Hva lærer trafikklærerne av denne formen for aktivitet og hvilke forhold er av betydning for deres læringsutbytte?
- Hvordan bruker trafikklærerstudentene pedagogisk observasjon i sin undervisningspraksis?

1. Før samtale
i
klasserommet
to
trafikkklærer-
studenter
+Forsker
alle 3 aktive

2. Førveiledning
i klasserommet,
to trafikkklærer-
studenter (en
pedagogisk
observatør og
en trafikkklærer)
Forsker
observerer

3. Kjøretimen
i bil
en elev
en trafikkklærer-
student som
lærer
en trafikkklærer-
student som
pedagogisk
observatør
Forsker
observerer

4. Etter-
veiledning
i klasserommet
To trafikkklærer-
studenter (en
pedagogisk
observatør og en
trafikkklærer)
Forsker
observerer

5. etter-
samtale i
klasserommet
To
trafikkklærer-
studenter
+Forsker
alle aktive

Teoretisk landskap

- Tidligere forskning på feltet.
- Pedagogisk observasjon og liknende læringsaktiviteter (peer learning spesielt).
- Forskning på trafikkopplæring og trafikk lærerutdanning, kommunikasjon kommer i fokus.
- Det sosiokulturelle læringssynet avhandlingen bygger på.
- Temaene veiledning, tilbakemelding og refleksjon
- Pedagogisk observasjon gjennom teorien om praksisarkitekturens linse.

Forskningsdesign og datainnsamling

Kvalitativt design

Dataene er samlet inn gjennom

- Individuelle intervjuer, (artikkel 1 og 3)
- Fokusgruppeintervjuer, (artikkel 2)
- Feltobservasjoner, (artikkel 1 og 3)

Informanter: 10 trafikklærerstudenter (+9)

Analyse: Tematisk Analyse (Braun & Clarke, 2022)

Teorien om praksisarkitekturer

- Hva sier de?
- Hva gjør de?
- Hvilke relasjoner har de seg i mellom?

(Kemmis et al., 2014)

Sitater (hva gjør de?)

«Jeg forventer at de [når jeg selv har med pedagogiske observatører] skal ta oppgaven jeg gir dem seriøst» (PO 4).

«Vi kan bruke hverandre og få hjelp av hverandre. Hvis jeg sitter fast, eller hvis jeg sier noe som er feil eller som kan misforståes av eleven, at de (PO) gjerne kan gripe inn og prøve å forklare det på en bedre måte enn meg (PO 1)»

«Hvordan skal jeg veilede da? Spesielt i etterkant. Man lærer jo endel ved å snakke om kjøretimen [med medstudenten] hvis man prøver å stille de riktige spørsmålene»(PO 8).

«Noen fokuserer bare på positivt og noen bare på negativt, og da har du ikke lyst til å ha med deg de som vil “slakte” deg hele tiden heller» (PO 3).

Medstudent 4: «Vi pleier å snakke om hva observatøren skal se etter og sånn og så i ettertid tar vi en liten samtale etter kjøretimen og snakker om hvordan den har vært»

Forskeren: «Hva bruker dere mest tid på? Før eller etter kjøretimen?»

PO 4: «Etter»

Medstudent 4: «Etter ja»

PO 4: «Definitivt»

Sitater (relasjon)

- Jeg er overraskende fornøyd med gruppa, med tanke på at man på en måte ble satt sammen med helt ukjente mennesker og har nå vært sammen i et halvt år. Vi fungerer veldig fint. Vi er åpne og ærlige og snakker fint sammen og kan ha det sosialt sammen også, sånn som i går, da vi hadde formøte på kvelden. Vi bestilte en pizza og satt og snakket (PO 8).

“Vi er ikke en enhet sammen som ønsker hverandre det beste... egentlig” (PO 9).

Sitater (hva snakker de om?)

Følgende samtale mellom pedagogisk observatør og medstudent belyser at pedagogisk observatør hjelper medstudent til å forstå et pedagogisk faguttrykk (spiral omnibus):

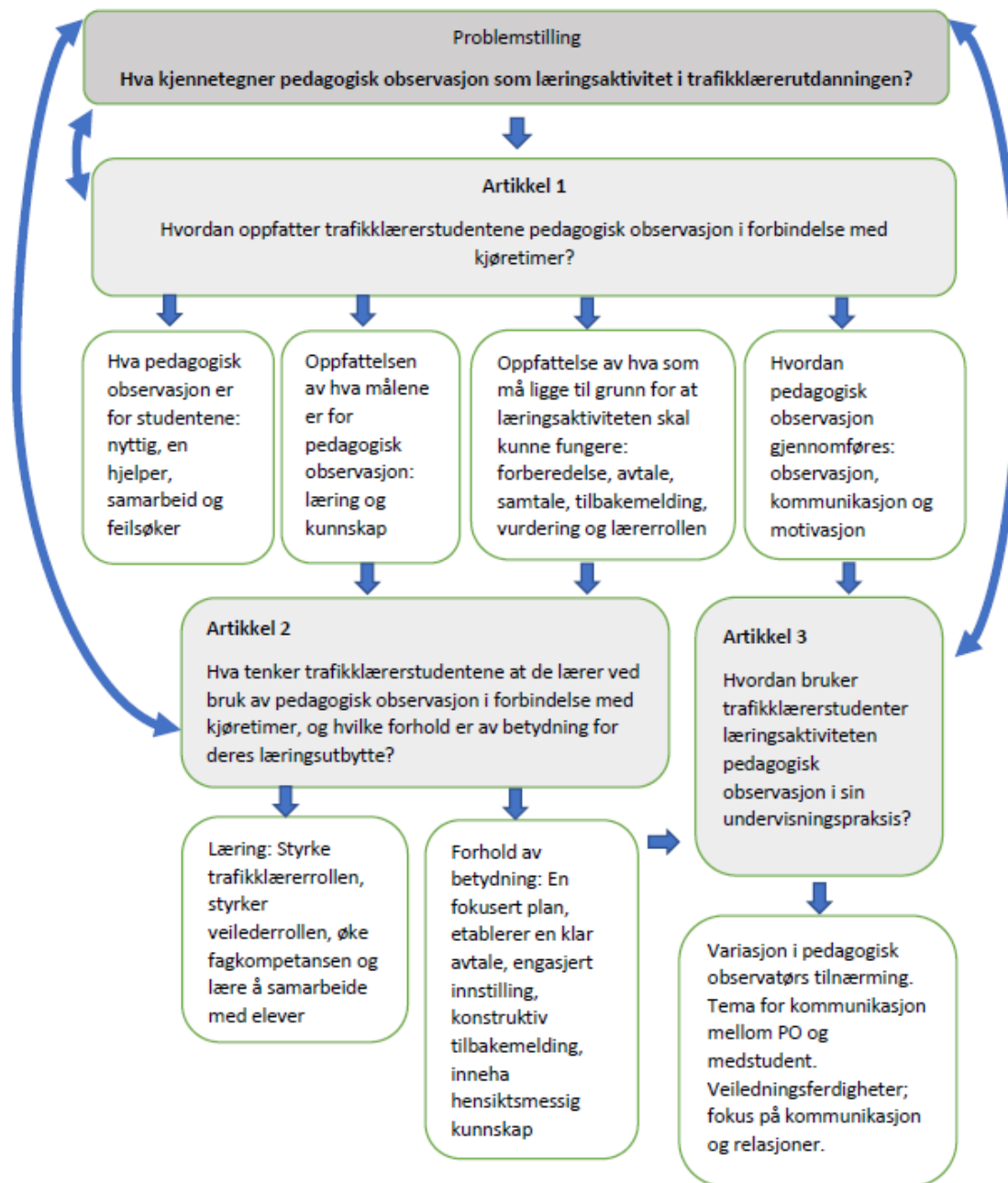
PO 4: «Da tenker jeg på at du bruker spiral omnibus... eller at du tar opp ting som hun har lært før»

Medstudent 4: «Ja, selvfølgelig, å ta tak i det hun kan?»

PO 4: «At du bygger på det hun kan, ja».

Medstudent 4: «Jeg forsto det ikke, spiral hva????»

(PO 4 forklarer begrepet)

Figur 1.1 Kobling mellom problemstilling og artikler

Samordnede funn

Trafikklærerstudentene **sier at de:**

- Lærer å **samarbeide** med andre. (relasjoner)
- Blir **reflekterende og kritiske** til gjennomføring av kjøretimer. (sier og gjør)
- Lærer å **formidle og artikulere** kunnskap og ferdigheter. (sier)
- Administrer sin **egen læring** ved å få kvalitet på den pedagogiske observasjonen. (gjør)
- Gjennomfører **vurdering** av seg selv og andre. (sier og gjør)

Funn viser også **andre konkrete kjennetegn** av betydning for pedagogisk observasjon:

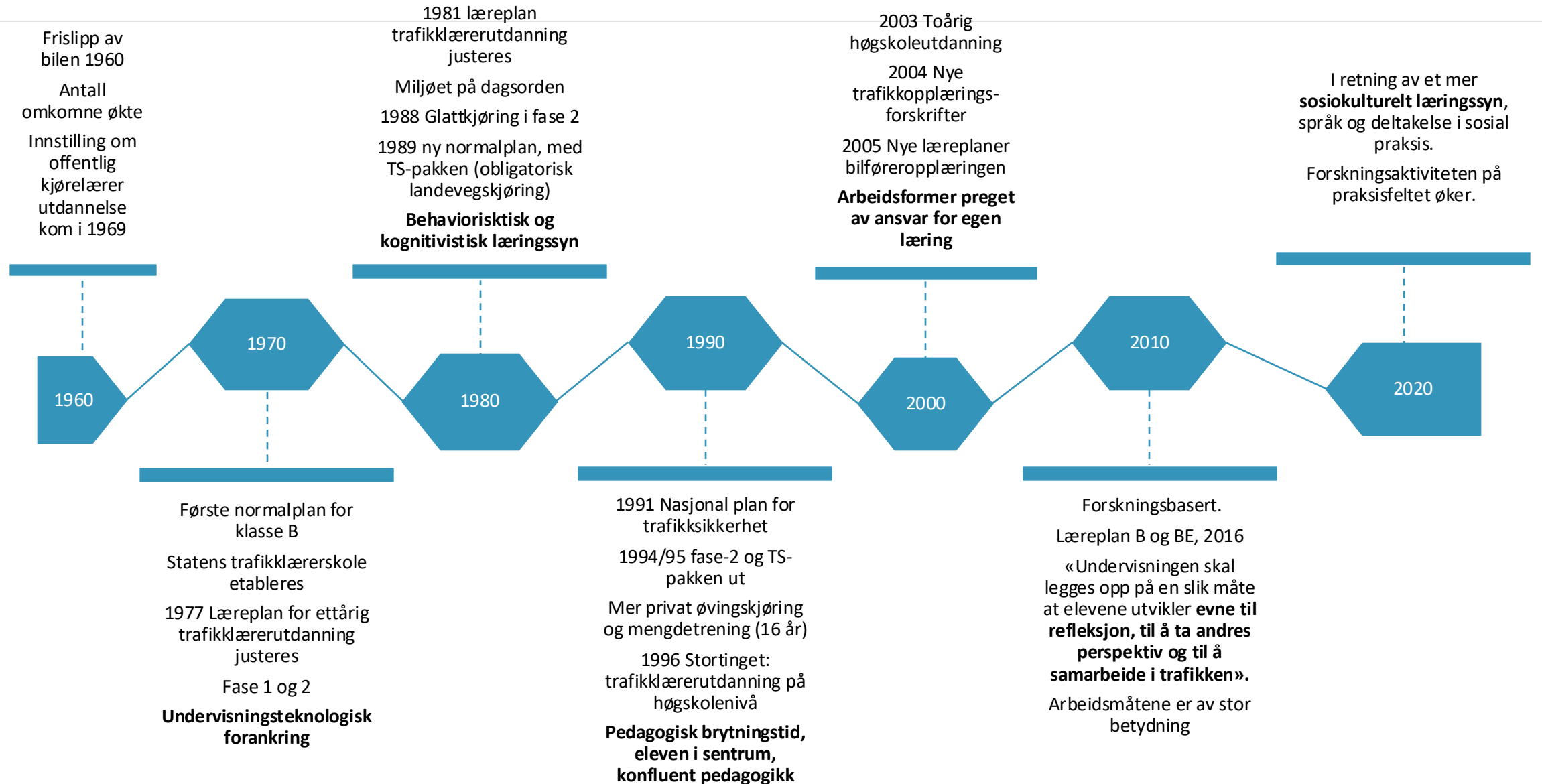
- Det bør foreligge en **plan** og en **arbeidsavtale**. (gjøre)
- Aktørene forventes å være **engasjerte**. (sier og relasjoner)
- **Tilbakemeldingene** må være konstruktive med en faglig tyngde. (sier)
- Det vektlegges et godt **samarbeid**. (relasjoner)
- Gode veilednings**ferdigheter**. (gjøre)

Bidrag, implikasjoner og tilrådninger

- Implementere kunnskapen i form av forskningsbasert undervisning for trafikkklærerstudentene.
- Ledere, fagansatte og praksisveiledere ved trafikkklærerutdanningen engasjeres og involveres.
- Pedagogisk observasjon tydeliggjøres i studieplan for trafikkklærerutdanning og emneplan for veiledet undervisningspraksis
- Forslag til beskrivelse av pedagogisk observasjon i trafikkklærerutdanningen:

«Pedagogisk observasjon er en strukturert gjensidig læringsaktivitet, der tilegnelse av kunnskap og ferdigheter foregår gjennom aktiv hjelp og støtte mellom studenter i lærerdyktighetstrening, i lys av deres ytringer, handlinger og relasjoner. Læringsutbyttet vil ha sammenheng med aktørenes fagkunnskap, tillit til hverandre, observasjonsevne og samhandling, samt forberedthet».

Spenninger og utfordringer (1)

- Fra et tydelig behavioristisk læringsyn til et sosiokulturelt syn på læring.
- Det er spenninger mellom teori (pedagogikk) og praksis. Har vi bruk for all denne teorien i praksisfeltet?
- Spenninger i tidsbruk, skulle vi ha brukt mer tid i praksisfeltet og mindre i klasserommet?
- Det er spenninger i politikk, blir trafikkopplæring brukt i et politisk spill for å få stemmer, der kvalitet ikke er i fokus?

Spenninger og utfordringer (2)

- Hvilken pedagogisk kompetanse må en praksisveileder ha?
- Spenninger i pedagogiske arbeidsmåter mellom trafikk lærerstudentene.
- Det er spenninger i økonomien, vil samfunnet betale for kvalitet på trafikkopplæring?
- Det er spenninger i universitetssektorens økonomiske situasjon.
- Det er spenninger i universitetssektoren, der det forventes mikrokurs og fleksible studier.

Spenninger og utfordringer(3)

- Hva er man på et universitet? Student eller elev?
- Det er spenninger i trafikklærerbransjens forventninger til trafikklærerstudenten.
- Skal den *ferdigutdannede* skal være *ferdig utdannet*?
- Trafikklæreren skal re-akkrediteres (universitetsuttrykk), eller kanskje hen skal på EU-kontroll?
- Vi må uansett berede grunnen for livslang læring... 😊

Litteraturliste....

Se litteraturlista i avhandlingen og artiklene 😊

<https://nordopen.nord.no/nord-xmlui/handle/11250/3113927>

Takk for
oppmerksomheten

Hilde Kjelsrud

Hilde.kjelsrud@nord.no